

GEZ

## KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

**SKRZYPIEC**

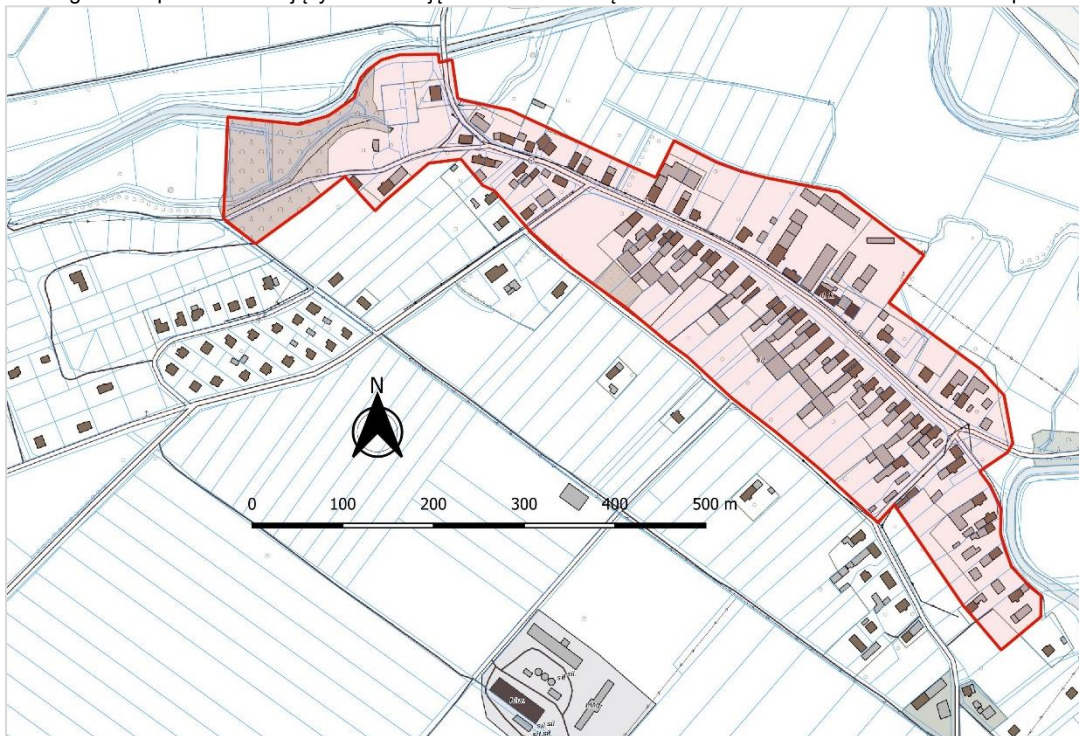
1. Nazwa

**UKŁAD RURALISTYCZNY**

2. Czas powstania

**XIV w.**

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym



4. Adres

nr

dz. nr

5. Przynależność administracyjna

Województwo **OPOLSKIE**

Powiat **PRUDNICKI**

Gmina **LUBRZA**

6. Formy ochrony

Nr rejestru zabytków:

MPZP:



8. Historia, opis i wartości

Po raz pierwszy Skrzypiec wzmiankowany był jako Greywitz w 1331r., chociaż istnieją przypuszczenia, że początki wsi mogą sięgać nawet 1233r. W 1392 r. we wsi znajdował się młyn dwukołowy należący do właściciela osady. W roku 1430 wieś trafiła pod władanie W. Sondzia, który odkupił ją od księcia opolskiego Bolka V. Miejscowość posiadała już wtedy karczmę. Od 1598r. Skrzypiec znalazł się w posiadaniu Prudnika. W 1830 roku w Skrzypcu istniała gorzelnia i browar, był także młyn wodny, przekształcony z czasem na parowy. Wieś liczyła wtedy 390 mieszkańców.

Jest to regularna, niwowo-łanowa wieś kmiecia, o pierwotnej liczbie kmieci i zagrodników większej niż 20. Genetyczny układ zaliczyć należy do ulicowych, przy czym prawdopodobnie główna ulica wiejska pierwotnie była zabudowana jednostronnie. Przyczynił się do tego jej przebieg po skraju podmokłej doliny rzeki Prudnik. Parcele pierwotnie sytuowano wyłącznie po południowej stronie ulicy, północną pozostawiając otwartą. Potwierdza to przebieg tzw. drogi zastodolnej, która znajduje się tylko po południowej stronie zabudowy. Tutaj układ parceli i zabudowy jest zwarty i jednolity. Zabudowa położona po północnej stronie ulicy jest zróżnicowana i związana z rozbudową wsi w XIX wieku. Część budynków, należąca do dawnej zabudowy folwarcznej, sytuowana jest kalenicą równolegle do ulicy. Obecna, murowana zabudowa zagród pochodzi z XIX i początków XX w., jest jednorodna i spójna architektonicznie. Budynki mieszkalne lub mieszkalno - inwentarskie, kryte dachem dwuspadowym, sytuowane są w pierwszej linii zabudowy, szczytem do ulicy. Obszerne stodoły zamykają wewnętrzny podwórzec, a wraz z budynkiem mieszkalnym i gospodarczymi tworzą w rzucie literę „L” lub „U”.

Cenny układ zabudowy o zwartej i uporządkowanej strukturze urbanistycznej, mimo pojedynczych obiektów współczesnych, dobrze zachowany jest historyczny charakter miejscowości posiadający wartości zabytkowe.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Bardzo dobrze zachowany układ przestrzenny: czytelny układ tradycyjnych zagród, budynki w niewielkim stopniu przekształcone. Stan techniczny zróżnicowany, w zależności od użytkowania obiektu (nieużytkowane popadają w ruinę), część budynków zmodernizowana.

Zachowanie charakterystycznych elementów: utrzymania linii zabudowy, brył budynków (kąty nachylenia połaci dachowych, naczółki, brak wysuniętych w szczytach okapów), tradycyjną kolorystykę dachów, elewacji (kolorystyka naturalnego tynku, ściany bielone, ewentualnie pastelowe), detalu architektonicznego.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Iwona Solisz

listopad 2020r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)\*

\*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków